

Den boligproduktion, der er præsteret i de senere år — gennemsnitlig omkring 20 000 boliger årlig — betegner omtrent den maksimale udnyttelse af, hvad man kan kalde landets „traditionelle“ byggekapa- citet — d. v. s. byggeri udført af almindeligt murværk.

Medens der i de senere år med enkelte undtagelser ikke har været knaphed på bygningsmaterialer, har der i den egentlige byggesæson været praktisk taget fuld beskæftigelse og undertiden en udtalt knaphed på arbejdskraft i byggefagene. Ganske særlig har murerfaget i denne periode sat grænsen for, hvad der har kunnet iværksættes af traditionelt byggeri.

En mulighed for at forøge byggekapa- citeten ligger i en bekæmpelse af sæsonledigheden. I murer- faget har beskæftigelsens „højkonjunktur“ ligget indenfor 8 måneder, medens der i de øvrige 4 måneder har været en ledighed, der i alt, når bortses fra korttidsledighed, som næppe vil kunne undgås, svarer til ca. 400 helårsarbejdere.

Også denne mulighed for en udvidelse af bolig- byggeri har dog sin begrænsning. En forholdsvis stor del af arbejdskraften er normalt beskæftiget ved erhvervsbyggeri, offentligt byggeri, repara- tions- og ombygningsarbejder, og kan normalt ikke forventes at ville gå over på boligbyggeri ved en begrænsning af sæsonledigheden. Med den fordeling af murerarbejdskraften på boligbyggeri og andet arbejde, der gælder for tiden, skulle man maksimalt kunne regne med, at et ophør af sæsonledigheden ville give mulighed for en produktionsforøgelse svarende til ca. 1 000 lejligheder.

En begrænsning af erhvervsbyggeri og offentligt

byggeri til fordel for boligbyggeriet er næppe til- rådelig på baggrund af det store behov, der fore- ligger efter de mange års tilbageholdenhed. En ind- skrænkning af ombygningsarbejderne er teknisk mulig, men administrativt besværlig, og det er som følge af byggeriets erhvervsmæssige struktur tvivl- somt, om en begrænsning af disse arbejder, der for- trinsvis udføres af de mindre mestre og en vis kategori af svende, vil tilføre det egentlige ny- byggeri forøget arbejdskraft i større omfang. I stedet for en begrænsning burde man snarere søge visse ombygningsarbejder udskudt til udførelse om vinteren.

En større udvidelse af boligproduktionen vil kun være mulig gennem en rationalisering af byggepro- cessen, hvorved man forøger byggefagene produk- tivitet, og navnlig gennem overgang til utradition- nelle metoder, der bringer også de ufaglærte arbej- dere ind i boligproduktionen.

Nye byggemetoder, der alene tager sigte på en mindre anvendelse af murerarbejdskraft, vil dog også kun i begrænset omfang kunne føre til en ud- videlse af produktionen, idet knaphed på andre faglærte områder sætter en grænse for produktio- nens størrelse. En rationalisering må derfor sættes ind over en bred front på grundlag af en effektiv indsats såvel indenfor byggeforskningen som ude i det praktiske liv.

3. *For fordelingen af efterkrigstidens boligbyggeri efter bygherreforhold fremgår af følgende opstilling, der omfatter byggeriet i byer m. v.*

Til sammenligning er anført tallene for 1939.

Bygherre:	Stat og kom- muner		Boligforeninger				Private bygherrer				Ialt	
	Antal	pct.	med off. støtte	uden off. støtte	Antal	pct.	med off. støtte	uden off. støtte	Antal	pct.	Antal	pct.
1939.....	1 240	5,8	1 210	5,6	43	0,2	2 691	12,6	16 229	75,8	21 413	100
1946.....	1 188	14,4	2 182	26,4	47	0,5	1 752	21,2	3 100	37,5	8 269	100
1947.....	1 429	14,4	1 940	19,5	—	—	2 343	23,6	4 230	42,5	9 942	100
1948.....	2 247	13,3	5 975	35,4	—	—	3 776	22,4	4 887	28,9	16 885	100
1949.....	2 010	9,6	9 108	43,6	—	—	5 154	24,7	4 605	22,1	20 877	100
1950.....	1 741	9,9	7 735	44,2	—	—	5 490	31,4	2 536	14,5	17 502	100
1951.....	1 142	6,3	8 489	47,0	—	—	6 477	35,9	1 950	10,8	18 038	100
1952.....	872	5,4	7 804	48,1	—	—	5 985	36,9	1 549	9,6	16 210	100
1953.....	800	4,4	7 958	43,6	—	—	8 143	44,7	1 335	7,3	18 236	100

Det sociale byggeri har i forhold til tiden før krigen, hvor dette byggeri kun udgjorde ca. 10 pct., taget et meget betydeligt opsving. Dette skyldes dels de fordelagtige lånevilkår, det sociale byggeri har haft i den gældende støttelovgivning, dels og navn- lig, at de økonomiske forhold har afholdt den private

kapital fra at investere i nybyggeri og endelig, at det sociale byggeri først under og efter krigen har vundet indpas i de mindre provinsbyer.

4. *Nybyggeriets standard* er siden 1939 væsentligt ændret. Dette gælder for det første lejlighedernes størrelse. Der henvises herom til følgende opstilling: